

8 KULTUR & NÖJE

FREDAG 19 JULI 2024 Nya Åland

TEATER

Katrina

I rollerna: Erica Back mezzo-sopran, Leonarde Brändström baryton, Philip Björkqvist basbaryton, Therese Karlsson sopran, Andreas Nordström tenor.

Barnroller: Stig Wilén, Maja Hammar, Arvid Hammar.

Regi: Ida Kronholm.

Manus: Carina Karlsson och Ida Kronholm.

Sångtexter: Lars Huldén (och Carina Karlsson).

Dirigent: Anna-Maria Helsing.

Körledare: Pipsa Juslin.

Koreografi: Soledad Howe.

Kostymdesign: Matilda Karlström.

Scenografi: Maria Antman.

I år berikas sommaråland med en ny uppsättning av Katrina – en musikteater. Det har gått ett kvartssekel sedan den sattes upp förra gången. Detta klassiska Ålandsepos – den här gången med vissa betydelsebärande modifieringar – har fått en annan framtoning, men bärs, får man väl tillstå, i huvudsak upp av musiken av Jack Mattson, vars ande och musikaliska dräkt vilar över verket i dessa kongeniala och smakfullt utarbetade kompositioner.

Jag hade kanske väntat mig en annan textbearbetning från en så finstämd poet som Carina Karlsson; hennes texter ligger rätt nära romantexten. Men det fungerar ändå bra; och med ett dynamiskt skådespeleri, i synnerhet från titelrollsinnehavaren Erica Back, kan man säga att föreställningen antagligen kommer att bli en ny hjälpunkt i åländskt musikteaterliv för en lång tid framåt. Jag

måste betona att det är en ynnest att en så massiv satsning har gjorts på en musikteater på våra öar, och att Katrinaföreningen är en gång axlar ansvaret för att föra den kända berättelsen om Katrina framåt; en satsning som kanske inte är lika djärv som tidigare storsatsningar i operaformat, men som ändå har smak av innovation och framsynhet.

Det är lätt att slå fast att rollbesättningen i huvudsak har gjorts med god känsla för röstkvaliteter; framträdande roller har som sagt Erica Back som spelar Katrina på ett känsligt och inknärande sätt rakt igenom; och intryck gör också Therese Karlsson och Philip Björkqvist som med rättframma rolltolkningar gör sina figurer rättvisa som skapar god samspel. Också barnrollerna görs med underfundig pregnans, inte minst i Stig Wiléns gestaltning som stannar kvar i minnet.

Jag ska inte i någon större utsträckning orda om berättel-

Den fina ljudmässiga balansen mellan orkestern, solisterna och kören har en stor betydelse för helhetsbilden av den nya Katrina, enligt Nya Ålands recensent. FOTO: TIINA TAHVANAINEN

Musikteater med stora gester och intrikata vändningar

”Det råder hela tiden en fin ljudmässig balans mellan orkestern, solisterna och kören.”

sen, då det är en så känd berättelse som Katrina som traderas; många ålänningar känner redan till eposet om denna Katrina, som från Österbotten åker till Åland med sin karl Johan, där allvärldens tråtor och trångmål väntar. Det kan vara värt att notera att någon

för kännedom om romanen Katrinas narrativ är bra att ha då man ser föreställningen; framställningen sveper i stora stycken över skeenden som förvisso bygger på romanen, men som i den här tappningen återges mer flyktigt än förra gången. Narrativet är på flera sätt underordnat föreställningens dramaturgiska båg i denna folklivsskildring, där livets sorger och glädjeämnen träder i förgrunden; med stöd av Jack Mattssons stundtals skira, stundtals en aning grandiosa musik – får uppsättningen en transparent och klar dräkt under Anna-Maria Helsingss musikaliska ledning och i Ida Kronholms regi.

Den första akten, där Katrina uppvaktas av bonden Johan, spelad av Leonarde Brändström, är kärleken komplicerad och fylld av mineringar.

Även om akten gör ett aningen statiskt intryck på mig emellanåt, måste man säga att musiken, rörelserna och scenografin i sin

effektivitet och enkelhet – fladdrande lakan, uppseendeväckande stiliserad kostymering, smakfull koreografi – oftast driver ekipaget framåt; men framför allt och återigen: kärnan är musiken, som även om den kan te sig en aning spretig, håller ihop skeendet till en intressant helhet.

I den andra akten har Katrina byggt upp sitt liv i enlighet med tidens stråvan; men en sorgens tid är snart kommen och det är tid för avsked. Sorger och bedrövelser kan tas som bekant livets väg; och en rad av dramaturgiska effekter gör att smärtan får gestalt och mustighet. Trädet vändas under framställningens gång till en livssymbol som antar olika skepnader; och i denna andra akt, som är mera dynamisk och har en annan rörelse framåt, ömsom långsam, ömsom småktande, kan man säga att tempoväxlingarna vitaliserar dramatiken, som

byggs upp i ett slags känslomättat crescendo mot slutet.

Det förtjänar att igen påpekas att kölen i dramat är Jack Mattssons tidlösa kompositioner, dessa egenartade, vackert harmoniserade melodier med en särskild känsla för folkliv och med influenser från till exempel Mozart och Franck. Med känsliga koreografiska tempoväxlingar och mestadels en bra timing i repli-

kerna ges uttrycket luft och rymd som ibland får verket att glimma till; stundtals på ett sätt som för uttrycket mot oanade höjder.

Det råder hela tiden en fin ljudmässig balans mellan orkestern, solisterna och kören; den sistnämnda som vid sidan om körsatsen samspelt också deltar i koreografin och har en stor betydelse för helhetsbilden.

Man skulle kunna säga att hela verket manar fram ett slags tillstånd som ger en bild av livet inte bara förr; känsloladdad scenkonst idag och är allmänt giltig.

Föreställningen är i många avseenden mera publikföreläsningsvärd än tidigare års operasatsningar på Åland. Jag skulle rekommendera vem som helst som vill ha en känsloladdad scenkonstupplevelse att se den.

MARTIN HÖGSTRAND
kultur@nyan.ax

Det är lätt att slå fast att rollbesättningen i huvudsak har gjorts med god känsla för röstkvaliteter, konstaterar Nyans recensent. "Framträdande roller har som sagt Erica Back som spelar Katrina på ett känsligt och inknärande sätt rakt igenom; och intryck gör också Therese Karlsson."

FOTO: TIINA TAHVANAINEN